Przedpłata z przesyłką pocztową wynosi 12 koron

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 10 i 25 każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 21. Dnia 10 listopada 1901. XXVIII. rocznik.

Nakładem Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Tadeusz Romanowicz.

Przed Zjazdem.

W biurze Związku wre czynność gorączkowa. Zebrano, co się zebrać dało materyałów statystycznych, maszyny Drukarni Związkowej tłoczą ogromy cyfr dwudziestego siódmego rocznika statystyki stowarzyszeń, biuro Związku prowadzi korekty, rewizye, uzupełnienia, a jednocześnie przygotowuje swe doroczne sprawozdania z działalności, z osiągniętych wyników, z dokonanych prac.

Przysposabiany rocznik statystyczny będzie, jak poprzednie, pracowitem zestawieniem skrzętnie zebranych wyników działalności wszystkich stowarzyszeń, nie tylko związkowych, wszystkich w kraju. Rozdzielono tylko na odrębne tablice: wykaz bilansów stowarzyszeń związkowych i niezwiązkowych.

Jest między niemi różnica znamienna, ogromna. Stowarzyszenia związkowe rosną stopniowo w wysokości swych cyfr, a mało dają przybytku w liczbie stowarzyszeń nowych. Niezwiązkowe zaś dają olbrzymi przyrost stowarzyszeń nowych. Gdy przyrost stowarzyszeń związkowych zmierzymy co roku cyfrą jednostkową zaledwie, to przyrost liczby obcych stowarzyszeń musimy mierzyć na setki.

Wyobrażamy sobie oddawna, że gospodarka tych stowarzyszeń niezwiązkowych, ich znakomitej przynajmniej większości prowadzona jest ze szkodą dla społeczeństwa, w celach wyzysku. Wiemy coś o wyższych tam stopach procentowych, wiemy o licznych tytułach poborów dodatkowych i różnych sposobach przysparzania zysku i wyrażamy przekonanie, że tam właśnie w formie stowarzyszenia wygodną kryjówkę znalazła prześladowana na innej drodze lichwa.

Nie dziw, że przy takiem wyobrażeniu patrzymy z przerażeniem na orgię mnożności tych stowarzyszeń, dla nas nor lichwiarskich, przedsiębiorstw zwykłych wyzyskiwaczów, lichwiarzy.

Podobno ten pogląd jest mylny, podobno jesteśmy w błędzie. Podobno tam zarówno, jak u nas, chodzi wprawdzie i o kawałek chleba dla członków Zarządu, ale obok tego uprawiane jest społeczne zadanie przychodzenia z pomocą potrzebującym kredytu. Jeżeli stopa procentowa jest tam wyższa, niż w stowarzyszeniach związkowych, to jedynie podobno dla tego, że nie korzystają one dotąd z tak tanich bankowych źródeł kredytu, z jakich korzystają nasze stowarzyszenia. Stwierdzić można, że ze stowarzyszeń związkowych najtańsze są te właśnie stowarzyszenia, które z bankowych kredytów nie korzystają wcale, ale gdy powiadają, że jesteśmy w zupełnym błędzie, to taki jeden argument jeszcze nie wystarcza.

Liczyliśmy wiele na ustawę nową dla stowarzyszeń, szczególniej na ustawę o obowiązkowej rewizyi, liczyliśmy że nowa ustawa ujmie w karby i ujawni to, co dziś przed okiem społeczeństwa się kryje. W zwłoce przeprowadzenia tych ustaw doznajemy zawodu.

Już też w łamach związkowego organu (N 9) poruszono niedawno wątpliwość, czy nawet te ustawy będą zdolne ochronić społeczeństwo od stowarzyszeń prowadzonych spekulacyjnie. A wątpliwość ta znajduje podstawę nową w usiłowaniach gromady tych stowarzyszeń zawiązania nowego Związku, który od niebezpieczeństwa rewizyi przez organy im nie miłe uchroni je.

Bardzo niedawno zwołane było walne zgromadzenie ku zawiązaniu tego nowego Związku. Dowiedziawszy się o tem wypadkowo, prosiliśmy, aby przedstawiciela pisma naszego w roli sprawozdawcy dopuszczono na to zgromadzenie. Odmówiono nam.

W obec zarzutu, że występujemy w roli fałszywych katonów społecznych, ta tajemniczość obrad nowej instytucyi publicznej powinna by wzmocnić nasz pogląd na działalność tych stowarzyszeń, ale i ten drugi argument może być błędnym. Chcąc wyjść z błędu, chcąc uniknąć błądzenia ciągłego w sprawach dla nas tak ważnych, pragniemy bardzo wszechstronnie poglądy te roztrząsnąć, pragniemy zebrać możliwie dokładne wiadomości, a nie mając dostępu ani do organizacyi centralnej, ani do poszczególnych stowarzyszeń, radzibyśmy te wiadomości zebrać od szerokiego ogółu, od tych obywateli, którzy mogli mieć na prowincyi sposobność poznania dokładniej nieco działalności tych stowarzyszeń, mogli zebrać fakty, któreby sprawę dokładnie charakteryzowały.

Corocznie niemal Zjazdy Delegatów nad sprawą tą radziły, liczne już uchwały zapadały, ale skutku nie odnosiły, gdyż wykonanie ich zawsze wymagało pracy zbiorowej wszystkich delegatów. Ci jednak rozjechawszy się, powracali do zajęć zwykłych codziennych, które ich pochłaniały całkowicie.

Na Zjeździe najbliższym sprawa ta wypłynie niewątpliwie ponownie pod obrady. Byłoby bardzo pożądane, aby bodaj każdy z delegatów zebrał możliwie największą ilość faktów, któreby niewątpliwie mogły posłużyć do rozświetlenia, do rozproszenia poglądów błędnych, lub ich stwierdzenia. Powtórzyć jednak i podkreślić musimy, iż chodzi o fakty niewątpliwe, dowodowe, któreby zawsze stwierdzić było można. O takie Szanownych Delegatów prosimy.

Jeżeli mnożność tych stowarzyszeń ma być istotnie klęską dla kraju, jak dotąd mniemamy, to od samej tej klęski bardziej przerażającą jest bezradność, z jaką na tę klęskę patrzymy. Każda klęska, jak pożar chaty, wymaga rachunku nagłego.

Odwracamy się od tego pożaru ku własnej robocie. Do tabeli stowarzyszeń obcych mało zaglądamy, szczegółowo przeglądamy tabelę związkowych stowarzyszeń.

Zadowalamy się bardzo skromnemi wynikami, bylebyśmy szli naprzód, byle naprzód. Stwierdzamy co roku stopniowy wzrost wszystkich danych statystycznych, stopniowy rozwój ogółu naszych stowarzyszeń. Wyniki nieraz bywają niepomiernie małe w stosunku do usiłowań, do włożonej pracy. Zdarzy się tu i owdzie w szeregu wyłom, tu i owdzie wypadło łatać, pokrywać straty, ale jednak co roku stwierdzić możemy, że bilans ogółu stowarzyszeń związkowych daje wynik dodatni.

Gdy co roku możemy stwierdzić postęp, to wstępuje w nas otucha, że i na szybszy krok rozwojowy zdobyć się z czasem zdołamy, że trwale dodatnie wyniki dodadzą nam siły i odwagi do wkroczenia raz przecie na pole gospodarki wytwórczej i handlowej, tak pożądanej, tak potrzebnej, a tak dla nas do poczęcia trudnej.

W tym kierunku na Zjeździe poprzednim zapadła uchwała w ślad za dawniejszemi. Bez względu na małe wyniki tej uchwały należy je zestawić, rozpatrzyć, rozważyć.

Uchwała polecała Wydziałowi Związku i stowarzyszeniom podejmowanie inicyatywy w zawiązywaniu tego rodzaju instytucyi i popieranie ich rozwoju.

Niezależnie od sprawozdania, jakie przedstawi Wydział Związku ze swych usiłowań, powinniśmy usłyszeć od Delegatów, czy i co w tym kierunku gdzie zdziałano lub zdziałać usiłowano. Pożądanem jest, aby Delegaci w dane te i wiadomości zaopatrzyli się, skrzętnie je zebrali, a tem mogli zadanie rozświetlić.

Uchwałę tę przytaczamy:

„1. Zjazd zaleca Zarządom stowarzyszeń związkowych — aby wszędzie, gdzie miejscowe stosunki temu odpowiadają, zajęły się z całą gorliwością zakładaniem stowarzyszeń, mających ekonomiczną doniosłość dla rękodzielników, w kierunku wytwórczo-handlowym.

2. Należy się starać przedewszystkiem o zainteresowanie takiemi spółkami stowarzyszeń przemysłowych i ich Związków okręgowych, istniejących na podstawie ustawy przemysłowej — a dopiero, gdyby te stowarzyszenia nie przedstawiały dostatecznego oparcia dla tej sprawy, wytwarzać po za niemi koła inicyatorów, wśród inteligentniejszych rękodzielników.

3. Związkowe Towarzystwa zaliczkowe powinny przyjść Spółkom tym z pomocą, dogodnym kredytem, z zastosowaniem rat spłaty do właściwości przedsiębiorstwa Spółki — członkom Spółek surowcowych, które nie powinny towaru dawać na kredyt, udzielać kredytu z dogodnemi spłatami, na zapłacenie towaru w Spółce pobranego — umożliwiać rzemieślnikom uruchomienie wierzytelności książkowych — wszystko z zachowaniem wszelkich ostrożności, co do bezpieczeństwa udzielonego kredytu.

4. Poleca się Wydziałowi Związku, aby opracował i ewentualnie ogłosił statuty wzorowe dla poszczególnych rodzajów Spółek rękodzielniczych — wraz z wskazówkami co do ich zakładania i prowa-

dzenia; — by tenże Wydział stowarzyszeniom związkowym w wykonaniu uchwał 1 do 3, użyczał wszelkiej pomocy, rad i wskazówek, ewentualnie współdziałał przez swoich delegatów — a gdzie się to okaże potrzebnem i możliwem, brał inicyatywę, — dalej by popierał u władz rządowych i autonomicznych, spółki rękodzielnicze w uzyskaniu tych ulg i ułatwień, jakich władze te w celu popierania przemysłu krajowego udzielać powinny.

5. Poleca się Wydziałowi Związku, ażeby dla spraw, powyższemi uchwałami objętych, utworzył osobną sekcyę — do której powołałby reprezentantów krajowego Związku przemysłowego we Lwowie, oraz i innych instytucyi zajmujących się rękodzielnictwem, przemysłem i handlem".

Co roku na Zjazdach jest poruszana sprawa ulepszania organizacyi stowarzyszeń, a dla tego i sprawa unormowania wynagrodzenia pracowników stowarzyszeń.

Doniosła ta sprawa była przedmiotem obszernej debaty w łamach organu związkowego, będzie też przedmiotem dalszych narad Zjazdu.

Pożądanem jest, aby Delegaci do debaty tej byli przygotowani, by może przygotowali jakie do sprawy przyczynki, by przynajmniej przypomnieli sobie przebieg tej sprawy w przeszłości i dotychczasową dyskusyę. Polecamy do przypomnienia oprócz sprawozdania z poprzedniego Zjazdu, także sprawozdanie lustracyjne z poprzedniego rocznika statystyki i artykuły w NN 3, 5, 7, 8 i 10 „*Związku*" z r. b.

W sprawozdaniach z lustracyj poszczególnych, w sprawozdaniach dorocznych i w oddzielnych artykułach poruszamy nieustannie sprawę krzewienia idei stowarzyszeń pomiędzy członkami. Jeżeli do działalności stowarzyszeń naszych przywiązujemy wagę, jeżeli uznajemy ją za pożyteczną dla społeczeństwa, jeżeli nadto, jak to należy wnosić z uchwał w tym kierunku powziętych, uznajemy formę stowarzyszeń za zdolną do podjęcia zadań wytwórczych, przemysłowych i handlowych, to musimy przywiązywać wagę do krzewienia pojęć o zasadach kooperacyi, stowarzyszania się, to wszelkie usiłowania w tym kierunku powinny by zasługiwać przynajmniej na obszerniejszą dyskusyę.

Sprawa ta powinna być zasadniczo poruszona na najbliższym Zjeździe. Jako przypomnienie dla Delegatów, którzy powinniby się do dyskusyi tej przygotować niech posłuży artykuł w NN 9, 13, 14 i 15 „*Związku*" z r. b.

Poruszamy tych kilka spraw bez względu na pełny porządek obrad Zjazdu, gdyż przed ułożeniem tego porządku, ale spraw takich, które niewątpliwie na porządek obrad wejdą, a dla których pragniemy wyczerpującego załatwienia. Z przypomnieniem tych spraw Szanownym Delegatom do przygotowania przed Zjazdem wiąże się jeszcze jedna sprawa, mianowicie jak najszerszy współudział Delegatów w inicyatywie — we wnioskach i w wyczerpującej dyskusyi.

Jakkolwiek z urzędu porządek obrad ma ułożyć, tematu do obrad dostarczyć i tem samem inicyatywę podejmować ma Wydział Związku, to przecie zgodnie z ideą kooperacyjną nie należy się zupełnie i wyłącznie na ten Wydział oglądać i jemu wyłącznie te zadania pozostawiać. Należy owszem, aby w inicyatywie do spraw stowarzyszeń jak najszerszy współudział przyjmowały same stowarzyszenia przez swych delegatów i ich delegaci.

Dlatego przypomnienia spraw kilku powyżej poruszonych zamykamy przypomnieniem, że czas już nadsyłać wnioski do obrad Zgromadzenia Delegatów, że na te wnioski z upragnieniem oczekujemy.

Nowa instrukcya ministeryalna

o podatku zarobkowym dla przedsiębiorstw publicznych.

Wiedeńska „*Genossenschaft*" podaje w najnowszym numerze (9) wiadomość, że w skutek ogólnych narzekań na wadliwą interpretacyę ustawy podatkowej z r. 1896, i wynikające ztąd szykanowanie opodatkowanych, — w szczególności, na skutek petycyi Związku austryackich przemysłowców, — wydało Ministerstwo skarbu dodatek (czwarty z rzędu) do przepisów wykonawczych dla rozdziału II. Rozporządzenie ministeryalne nosi datę 24 października 1901 N 63.787 i zamieszczone jest w N 168 dziennika ustaw państwa z roku bieżącego. Nie mając jeszcze tego najnowszego numeru dziennika ustaw państwa (polskie tłumaczenia dochodzą nas w prenumeracie dopiero po kilku tygodniach, nawet miesiącach), podajemy w streszczeniu według „*Genossenschaft*", ważniejsze ustępy rozporządzenia, o ile dotyczą stowarzyszeń. W swoim czasie zamieścimy, jeżeli będzie potrzeba dosłowny przedruk z dziennika ustaw państwa.

Najpierw znosi Ministerstwo postanowienie art. 16 II. przepisów wykonawczych pierwotnych, wedle których nie wolno było potrącać z dochodów żadnych innych pozycyj, jak tylko te, które w § 95 taksatywnie wymienione zostały i wyjaśnia, że pozycye te wymienione są w ustawie tylko przykładowo, że zatem poza niemi mogą się znaleźć jeszcze inne pozycye potrącalne, o ile z natury interesu wynikają.

Następnie wytyka Ministerstwo swoim organom podwładnym niepotrzebną drobiazgowość w żądaniach sporządzania zbyt szczegółowych wykazów n. p. kosztów administracyi. Wydatki

bywają nieraz ze śmieszną pedanteryą cenzurowane. (Z naszej praktyki wiemy, że np. nie uznano wydatku na zakupno wieńca pogrzebowego, ram i szkła do portretu Prezesa w biurze, linii, kupionej za 90 centów i t. p. uważając to jako powiększenie majątku a nie wydatek administracyjny). Ministerstwo poucza, że za podstawę do wymiaru podatku ma służyć zatwierdzone przez walne zgromadzenie zamknięcie rachunków rocznych, że zatem specyalizowanie poszczególnych pozycyi dochodów i wydatków jest niepotrzebne, wykazy są zbyteczne. Organom skarbowym wolno tylko zapytać Zarząd instytucyi, czy pomiędzy wydatkami niema pozycyj niepotrącalnych, jak realne podatki, tantjemy, dary dobroczynne (nie objęte sferą przedsiębiorstwa) i t. p. Gdyby odpowiedź była niejasną i dała powód do podejrzeń, to wtedy dopiero można żądać szczegółowych wykazów

Rozporządzenie określa także granicę możliwości odpisywań na zużycie wartości inwentarza ruchomego i nieruchomego, maszyn, zapasu towarów i w ogóle substancyj majątkowych.

Ważne są wreszcie pouczenia, dotyczące sposobu postępywania organów skarbowych z kontrybuentami. Pan Minister zaznacza, że uzasadnione są zażalenia na długotrwałe przewlekania wymiarów podatkowych, i zaleca „eine expeditivere Behandlung dieser Agenden“. Z naszej praktyki notujemy świeży drastyczny wypadek: Jednemu z lwowskich stowarzyszeń wymierzono przed kilku dniami podatek za **siedm** lat **wstecz**, mianowicie za lata 1895, 1896 i 1897 podatek zarobkowy i dochodowy wedle patentu z r. 1849, a za następne do 1901, — zarobkowy wedle nowej ustawy. Miła ta niespodzianka pozbawia Towarzystwo w siódmym roku istnienia ulg podatkowych, pomimo że ono statutowo i faktycznie czynności swoje tylko do członków ogranicza. To już nie ucisk, ale coś o wiele gorszego, czego z obawy konfiskaty po imieniu nazwać nie chcemy. Stwierdzamy krótko, że wymiar podatku w tej formie, jest dla Towarzystwa ciosem zabójczym, — a nieprawnie wymierzonym.

W dalszym ciągu poucza p. Minister organa podwładne:

że forma zapytań urzędowych powinna być trzymaną w granicach uprzejmości i grzeczności,

że nie należy już w pierwszem wezwaniu grozić karami porządkowemi,

że nie wolno naznaczać na odpowiedź terminu krótszego niż dni 14; pan Minister zna wypadki, (a my je także znamy), w których żądano od stowarzyszenia obszernych wykazów i szczegółowych wyjaśnień w ciągu trzech dni (nawet 48 godzin).

Wreszcie szczegółowo omówioną została kwestya reasumpcyi (wymiarów dodatkowych) — to jest niespodzianek, które czasem dopiero po kilku latach, jak krosta lub bolączka nękają organizm stowarzyszenia. Tu poucza p Minister, by nie zarządzano dodatkowych wymiarów, jeżeli różnica w samym podatku zarobkowym, a zatem bez dodatków, nie przekracza 10 koron.

Departament rachunkowy otrzymuje równocześnie polecenie, by z reguły nie zarządzał reasumpcyi nawet po za powyższą granicą, jeżeli różnica nie przekracza 5 od sta wymierzonego podatku zarobkowego i nie przewyższa kwoty 50 koron.

Streściwszy w powyższych punktach rozporządzenie ministeryalne, dodaje *„Genossenschaft“*, od siebie, że „życzyćby należało, iżby dobra wola pana Ministra przez podwładne organa należycie ocenioną została. Byłoby mniej oburzenia i narzekań ze strony opodatkowanych, a w biurach skarbowych byłoby o wiele mniej pracy“.

Do życzeń tych, pochodzących niewątpliwie z głębi serc lojalnych, przyłączamy się w zupełności. Pamiętamy jednak o przysłowiu ludowem: „ksiądz uderza w dzwon a dyabeł w kołatkę“. Jeżeli rolę księdza, uderzającego w dzwon, spełnia p. Minister, to dyabłem z kołatką jest austryacki biurokrata, bez względu na narodowość. *U.*

Akcyjny Bank związkowy

dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Dalszy wykaz wpłat na akcye Banku związkowego, dokonanych przez Stowarzyszenia:

	Z poprzedniego wykazu	119.200	kor.
31.	W Rohatynie, Towarzystwo zaliczkowe	4.800	„
32.	„ Borszczowie, Pow. Kasa zal. i oszcz.	1.200	„
33.	„ Podhajcach, Tow. zaliczkowe.	2.000	„
34.	„ Nadwornie, Kasa zaliczkowa	2.000	„
35.	„ Dobromilu, Kasa zaliczkowa	2.000	„
36.	„ Strussowie, Kasa oszcz. i pożyczk.	800	„
37.	„ Bełzie, Tow. zaliczkowe	2.000	„
38.	„ Nowym Targu, Tow. rolniczo-zal.	400	„
39.	„ Dobczycach, Stow. poż. i oszczęd.	400	„
40.	„ Zaleszczykach, Tow. kred. „Pomoc“	1.200	„
41.	„ Grybowie, Tow. zaliczkowe	6.000	„
42.	„ Śniatynie, Tow. zaliczkowe	4.000	„
43.	„ Komarnie, Tow. zaliczkowe	6.000	„
44.	„ Nisku, Pow. Kasa zal. i oszczęd.	400	„
45.	„ Przemyślu, Pow. Kasa zal. rz. i rol.	20.000	„
46.	„ Limanowej, Tow. zalicz. i oszcz.	20.000	„
	Do przeniesienia	192.400	kor.

	Z przeniesienia	192.400	kor.
47.	W Nowym Sączu, Kasa zaliczkowa	12.000	„
48.	„ Birczy, Tow. zaliczkowe	2.000	„
49.	„ Żmigrodzie, Tow. zaliczkowe	800	„
50.	„ Krakowie, Tow. zaliczkowe	10.000	„
51.	„ Andrychowie, Stow. oszczęd. i poż.	2.000	„
52.	„ Dukli, Tow. zaliczkowe	2.000	„
53.	We Lwowie, Tow. zal. urzędn. poczt.	4.000	„
54.	W Dynowie, Tow. zaliczkowe	1.000	„
55.	„ Kulikowie, Kasa zaliczkowa	400	„
56.	„ Dębicy, Tow. wzaj. kredytu	4.000	„
57.	„ Bóbrce, Tow. zaliczkowe	2.000	„
58.	„ Radymnie, Tow. powroźnicze	400	„
59.	„ Lisku, Tow. zaliczkowe	12.000	„
60.	We Lwowie, G. Tow. mag. dla prod. naft.	6.000	„
(C. d. n.).	Razem	251.000	kor.

Nekrologia.

† **Wincenty Berezowski**, dyrektor i jeden z założycieli „Powiatowej Kasy zaliczkowej“ w Żydaczowie, zmarł tamże dnia 9 b. m.

Cześć pamięci zacnego Obywatela i gorliwego Pracownika na polu stowarzyszeń!

Rozmaitości.

— **Sensacyjny wypadek w historyi fiskalizmu!** Starostwo w...... nakazem z dnia 8 października b. r. wymierzyło miejscowemu Towarzystwu zaliczkowemu podatek za mały o kor. 65·61; przeciw czemu wniosła Dyrekcya Towarzystwa przedstawienie, z żądaniem sprostowania wymiaru na korzyść wysokiego skarbu. Nie w tem senzacya, że pan inspektor podatkowy pomylił się (wyjątkowo) na korzyść kontrybuenta, ale w tem, że Dyrekcya Towarzystwa widziała się spowodowaną remonstrować przeciw temu wymiarowi ze względów „moralności podatkowej“. Świadoma obowiązków swoich Dyrekcya wie o tem także, że omyłka p. inspektora nie ujdzie czujnego oka centralnej izby obrachunkowej we Wiedniu, że zatem po kilku miesiącach (czasem po kilku latach) otrzymać może t. z. „Bemängelung“ t. j. wymiar dodatkowy z ewent. procentami zwłoki i egzekutnem. Nie rzadko towarzyszy takim dodatkowym wymiarom jakiś dodatkowy pomysł, jakiś „przyczynek“ do podatku, przeciw któremu znów rekurować potrzeba. Ażeby tego wszystkiego uniknąć, i od razu stanąć na gruncie prawidłowego wymiaru, zdecydowała się Dyrekcya na wniesienie rekursu.

Z przyczyn łatwych do zrozumienia nie podajemy nazwy miejscowości, w której zdarzył się fakt wyżej opisany.

— **Stopa procentowa w koronach.** Dyrekcya Kasy zaliczkowej „Nadzieja“ w Jaryczowie nowym, wykazała w kwestyonarzu do statystyki za rok 1900 stopę procentową od dywidendy, wkładek i pożyczek w koronach! Ponieważ za podstawę do dat statystycznych służy kwestyonarz, podpisany przez Dyrekcyę, a sporządzający tabele musi trzymać się ściśle informacyj, w kwestyonarzu zawartych, przeto zamieszczono w tabeli I. że Kasa zal. w Jaryczowie płaci od wkładek oszczędności 10%, dywidendy 10% a pobiera od pożyczek 18% (!), zamiast 5%, 5% i [illegible]. Sporządzającego tabelę nie bardzo winić za to możemy, bo nikt nie przypuszcza możność przemiany stopy procentowej na walutę koronową.

Tabela I. niestety już jest wydrukowaną, więc na tem miejscu omyłkę prostujemy, Szanowną Dyrekcyę przepraszamy — ale sama zawiniła.

Wydawnictwo statystyki.

— **Towarzystwo Politechniczne we Lwowie** obchodzić będzie w roku przyszłym 25-letni jubileusz swego istnienia. Celem upamiętnienia tego jubileuszu urządzona będzie w czasie od 17 maja do 30 czerwca 1902 w powystawowym pałacu sztuki w parku Kilińskiego wystawa jubileuszowa, złożona z trzech działów, a mianowicie: *a)* z wystawy wynalazków polskich, *b)* z wystawy prac członków Towarzystwa Politechnicznego, *c)* z wystawy krajowego przemysłu artystycznego. Myślą przewodnią Towarzystwa Politechnicznego, która kierowała wyborem powyższego programu, była od dawna odczuwana potrzeba skupienia w jednem miejscu polskich wynalazków, które dziś prawie wyłącznie za granicą są eksploatowane, by okazać je społeczeństwu w nadziei, że niejeden wynalazek w kraju znajdzie zastosowanie i że wystawa ta da niejednemu wynalazcy sposobność i możność zrealizowania swych pomysłów w kraju. Drugi dział wystawy połączony jest ściśle z jubileuszem Towarzystwa i zadaniem jego jest wykazać prace techników naszych złączonych w Towarzystwie Politechnicznem. Wystawa ta obejmywać będzie prace naukowe, projekty prac technicznych i wyroby przemysłowe firm będących własnością lub zostających pod kierownictwem członków Towarzystwa. Zadaniem trzeciego działu będzie wykazanie, o ile przemysłowcy nasi pracujący w zawodach artystycznych idą z postępem czasu i wprowadzają styl nowoczesny do swych wyrobów. Dział ten obejmie także szkolnictwo zawodowe przemysłu artystycznego utrzymywane kosztem kraju.

Ruch stowarzyszeń.

XXVII. Rocznik statystyczny, stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicyi i W. Ks. Krakowskiem za rok 1900 wyjdzie z druku w bież. miesiącu.

Cena egzemplarza zbroszur. **4** kor. (dla Stowarzyszeń należących do Związku tylko **3** korony) **z przesyłką pocztową.**

Uprasza się o **wczesne nadsełanie przedpłaty,** gdyż ze względu na wielką ilość odbiorców i pospiech w wysełce, nie możliwem jest zamówionych egzemplarzy wysełać inaczej, jak za **pobraniem pocztowem,** co jak wiadomo podraża znacznie koszta przesyłki.

Egzemplarze z góry zapłacone otrzymają Szan. Odbiorcy **bez kosztów przesyłki pocztowej.**

Administracya Wydawnictw
Związku stow. zarob. i gosp.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych:

Nowe stowarzyszenia:

Bircza. Spółka oszczędności i pożyczek, stow. zarej. z nieogr. poręką.

Statut z 6 lipca 1901 zarejestrowany w Sądzie obwod. jako handl. w Sanoku 16 września 1901, l. cz. firm. 176/01.

Zarząd: Ks. Jan Nawrocki, Stanisław Słotoło, Ignacy Lech, Jakób Hess, Jacenty Błażkowski, Franciszek Szakajło i Józef Runik

Bóbrka. Bank ludowy (Volks-Bank), stow. zarejestr. z ogran. poręką.

Statut z 5 sierpnia 1901 zarej. w Sądzie kraj. jako handl. we Lwowie 4 września 1901, l. cz. firm. 1.534 stow. II. 282.

Dyrekcya: Izrael Mendel Wind, Izak Feder, Leibisch Apotheker, Izrael Weinlos i Jakób Wind.

Chodorów. Towarzystwo kredytowe i oszczędności (Credit- und Spar-Verein), stow. zar. z ogran. poręką.

Statut z 1 września 1901 zarejestr. w Sądzie obwod. jako handl. w Brzeżanach 12 września 1901, l. cz. firm. 427/1.

Dyrekcya: Aron Aschkenazy, Abraham Beer i Hersch Beer.

Kopyczyńce. Bank ludowy, stow. zar. z pięciokrotną ogran. poręką.

Statut z 27 czerwca 1901 i 27 lipca 1901 zar. w Sądzie obwod. jako handl. w Tarnopolu 24 sierpnia 1901, l. cz. firm. 439/1.

Dyrekcya: Majer Messitta, Mojżesz Apfelbaum i Nuty Weissglas.

Kozłów. Towarzystwo zaliczkowe (Vorschuss-Verein), stow. zar. z ogran. poręką.

Statut z 8 września 1901 zarejestr. w Sądzie obwod. jako handlowym w Brzeżanach 19 września 1901, l. cz. firm. 433/1.

Dyrekcya: Abe Zwettler, Chaskel Bürger, Izrael Hader, Samson Kweller, Kiwa Goldfeld i Berl Ast.

Kraków. Towarzystwo dostawców obuwia dla c. i k. armii i c. i k. obrony krajowej (Productiv Genossenschaft von Schuhmacher meistern als Lieferanten der k. u. k. Armee und k. u. k. Landwehr), stow. zarejestr. z ogran. poręką.

Statut z 26 sierpnia 1901 zarej. w Sądzie kraj. jako handl. w Krakowie dnia 26 sierpnia 1901, l. cz. firm. 718/1 stow. II. 109.

Dyrektor: Józef Dobrzański.

Lisko. Komercyalny Zakład kredytowy, stow. zar. z ogran. poręką.

Statut z 27 marca 1901 zarejestr. w Sądzie obwod. jako handlowym w Sanoku 17 sierpnia 1901, l. cz. firm. 111/01.

Dyrekcya: Dawid Lockspeiser i Oziasz Herschl Sternhell.

Niemirów. Towarzystwo kredytowe (Credit-Verein), stow. zar. z ogran. poręką.

Statut z 14 stycznia 1901 zmieniony uchwałą z 28 lipca 1901 zarejestr. w Sądzie kraj. jako handlowym we Lwowie 31 sierpnia 1901, l. cz. firm. 1.535 II. 283.

Dyrekcya: Abraham Hirschfeld, Mozes Gottman, Jakób Hirschfeld, Heschel Mayer i zastępcy Chaim Hirsch 2 im. Broch, Fischl Hirschfeld.

Podhajce. Związek spożywczy, stow. zar. z ogran. poręką.

Statut z 15 maja 1901 zarejestrowany w Sądzie obwod. jako handl. w Brzeżanach 26 września 1901, l. cz. firm. 439/1.

Dyrekcya: Franciszek Garczyński, Dr. Kazimierz Mossor, Feliks Michałowski, zastępcy Ferdynand Herdegan i Maryan Jurkiewicz.

Probużna. Towarzystwo komercyalne (Commercieller-Verein), stow. zar. z ogran. 6-krotną poręką.

Statut z 23 czerwca 1901 zarejestrowany w Sądzie obwod. jako handl. w Tarnopolu 24 sierpnia 1901, l. cz. firm. 442/1.

Dyrekcya: Dawid Mosner, Józef Mechl 2 im. Rapaport i Nachman Ellenberg.

Probużna. Towarzystwo handlowe i przemysłowe, stow. zar. z ogran. 5 krotną poręką.

Statut z 5 sierpnia 1901 zarejestrowany w Sądzie obwod. jako handl. w Tarnopolu 24 sierpnia 1901, l. cz. firm. 440/1.

Dyrekcya: Ela Majer Ringl, Pinkas Sommer, Izrael Ringl i Fenil Ringl.

Sędziszów. Towarzystwo dla wspólnego kredytu stow. zar. z ogran. poręką.

Statut zarejestrowany w Sądzie obwodowym jako handlowym w Tarnowie 16 września 1901, l. cz. firm. 254 stow. II. 852.

Dyrekcya: Leib Haber, Eisig Haber, Chaim Berer i Leib Hutner.

Wysocko wyżne. Spółka oszczędności i pożyczek, stow. zar. z nieogran. poręką.

Statut z 5 czerwca 1901 zarejestrowany w Sądzie obwod. jako handl. w Samborze 16 czerwca 1901, l. cz. firm. 241/1.

Zarząd: Ks. Wiktor Kordasiewicz, Józef Szczerbicki, Mikołaj Wysoczański Dmytrykiewicz, Aleksander Wysoczański Pietrusiewicz, Łuć Rizak, Jan Wysoczański Weryha i Jan Jastrzębski.

Zmiany w Zarządzie:

Jarosław. Sąd obwodowy jako handlowy w Przemyślu ogłasza, iż dnia 31 sierpnia 1901 zanotowano w rejestrze przy firmie: „Towarzystwo zaliczkowe w Jarosławiu, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“, że na posiedzeniu Rady nadzorczej, tegoż Towarzystwa z dnia 29 maja 1901 wybrani a na walnem zgromadzeniu członków tegoż Towarzystwa dnia 22 czerwca 1901 odbytem zatwierdzeni zostali p. Walery Baczyński jako dyrektor-kierujący a p. Władysław Słoniewski jako dyrektor-kasyer na lat trzy, że na walnem zgromadzeniu członków tegoż Towarzystwa w dniu 22 czerwca 1901 zmieniono niektóre paragrafy statutu Towarzystwa.

(Uchwała z dnia 7 września 1901, l. cz. Firm. 563/01 stow. I. 5).

Kraków. Sąd krajowy jako handlowy w Krakowie poleca wpisanie do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie: „Towarzystwo zaliczkowe w Krakowie, spółka zarejestrowana z nieograniczoną odpowiedzialnością“, że na posiedzeniu Rady nadzorczej dnia 12 kwietnia 1901 odbytem wybrano na rok 1901 zastępcą dyrektora Edwarda Wojnarowicza, delegatami Rady nadzorczej do Dyrekcyi Antoniego Gettlicha i Adama Federowicza, a zastępcami delegatów Rady nadzorczej do Dyrekcyi dr. Józefa Skapskiego i Józefa Stachurskiego, którzy firmę Towarzystwa w ten sposób podpisywać będą, że pod brzmieniem firmy wypisanem lub stampilią wyciśniętem podpisy własnoręczne wedle wzoru przedłożonego kłaść będą.

(Uchwała z dnia 16 września 1901, l. cz. Firm. 722/1 stow. II. 11).

Kulików. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie ogłasza, że w rejestrze dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych zostało dnia 14 września 1901 przy firmie: „Kasa zaliczkowa „Nadzieja“ w Kulikowie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“, uwidocznionem, że na walnem zgromadzeniu odbytem d. 17 lutego 1901, zatwierdzono wybór Daniela Kossowskiego na dyrektora, dr. Hermana Finkla na zastępcę dyrektora, ks. Konstantego Gruszkiewicza na kontrolora, Jana Haszczyca na zastępcę kontrolora, Andrzeja Tatucha na kasyera i Szymona Klimkiewicza na zastępcę kasyera na lat trzy.

(Uchwała z dnia 17 września 1901, l. cz. Firm. 1642 stow. I. 80).

Nadworna. Sąd obwodowy jako handlowy w Stanisławowie ogłasza, że w rejestrze dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych wpisano przy firmie: „Kasa zaliczkowa w Nadwórnie“, że w miejsce zmarłego Wojciecha Rosenbajgera, wybrano członkiem Dyrekcyi Aleksandra Łękawę.

(Uchwała z dnia 24 września 1901, l. cz. Firm. 262/1 stow. I. 546).

Podgórze. Sąd krajowy jako handlowy w Krakowie poleca wpisanie do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie: „Stowarzyszenie pożyczkowe i oszczędności „Wzajemna pomoc“ w Podgórzu, z poręką nieograniczoną“, że na XXI. ogólnem zgromadzeniu członków stowarzyszenia w dniu 25 marca 1901 odbytem wybrano w miejsce ustępującego dyrektora p. Romana Kleina, dyrektorem p. Karola Breuera właściciela realności w Podgórzu, zaś w miejsce ustępującego zastępcy dyrektora p. Zygmunta Niedźwiedzkiego wybrano zastępcą dyrektora p. Michała Ludwika 2 im Dobrowolskiego, właściciela realności w Podgórzu.

Zarazem zarządza się wykreślenie z tego rejestru byłych członków Dyrekcyi pp. Romana Kleina i Zygmunta Niedźwiedzkiego.

(Uchwała z dnia 11 maja 1901, l. cz. firm. 446/1 stow. I. 451).

Rymanów. Sąd obwodowy jako handlowy w Sanoku ogłasza, że w rejestrze stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych wpisał przy firmie: „Towarzystwo zaliczkowe w Rymanowie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“, że na walnem zgromadzeniu członków Towarzystwa odbytem w Rymanowie dnia 16 marca 1901 zostali wybrani na okres trzechletni do Zarządu ks. Antoni Koleński rz. kat. proboszcz i dziekan, Dr. Ignacy Bielecki lekarz okręgowy i Roman Gabłonkowski kierownik szkoły miejskiej, członkami a Franciszek Nowotarski, Michał Sołtysik właściciele realności i Józef Trusz oficyalista prywatny w Rymanowie zamieszkali, zastępcami członków Dyrekcyi.

(Uchwała z dnia 5 maja 1901, l. cz. firm. 81/98 stow. I. 7).

Sokal. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie ogłasza, że przy firmie: „Towarzystwo zaliczkowe w Sokalu, stowarzyszenie zarejestrowane o poręce ograniczonej“ zostało dnia 12 sierpnia w rejestrze dla sto-

warzyszeń zarobkowych i gospodarczych uwidocznionem, że na walnem zgromadzeniu członków odbytem dnia 26 marca 1901 zostali wybrani na lat trzy Adolf Doening jako dyrektor, Piotr Karpiuk jako kasyer, Jan Smetkowski jako kontrolor, Eugeniusz Wysoczański jako zastępca dyrektora, Adam Grabowski jako zastępca kasyera, Józef Nakryjko jako zastępca kontrolora.

(Uchwała z dnia 26 sierpnia 1901, l. cz. firm. 1.481 stow. I. 33).

Tłumacz. Sąd obwodowy jako handlowy w Stanisławowie ogłasza, iż w rejestrze dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych wpisano przy firmie: „Oszczędność, stowarzyszenie kredytowe w Tłumaczu", że na walnem zgromadzeniu dnia 11 lutego 1901 wybrano członkiem Dyrekcyi w miejsce ustępującego Ignacego Tychowicza, Władysława Sierackiego, zaś zastępcami w miejsce ustąpionych Władysława Sierackiego i Michała Piotrowicza wybrano Adolfa Knihinickiego i Wilhelma Liebicha.

(Uchwała z dnia 8 lipca 1901, l. cz. firm. 216 stow. I. 116).

Zmiany statutu:

Lwów. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie ogłasza, że w rejestrze stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie: „Bank dla ubezpieczeń i przemysłu, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką we Lwowie" uwidoczniono 8 września 1901, że na walnem zgromadzeniu członków odbytem w dniu 10 lipca 1901 uchwalono zmiany §§ 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 20, 21 do 37 statutu z 28 kwietnia 1898 w sposób w protokole tegoż walnego zgromadzenia podany, że celem tego stowarzyszenia jest obecnie:

a) dostarczanie członkom na umiarkowany procent gotowych pieniędzy do obrotu w gospodarstwie, rzemiośle, przemyśle i handlu za pomocą wspólnego kredytu wszystkich członków;

b) ułatwienie członkom ubezpieczenie życia i mienia w jednym z istniejących Towarzystw asekuracyjnych, że udział każdego członka wynosi 100 koron, że Dyrekcya składa się z trzech członków i trzech zastępców, i że do wartości zobowiązania w obec osób trzecich potrzeba podpisów trzech członków Dyrekcyi, że wreszcie ogłoszenia umieszczone będą w urzędowym Dzienniku Lwowskim.

(Uchwała z dnia 10 września 1901, l. cz. firm. 1.575 stow. II. 111).

Lwów. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie ogłasza, że dnia 11 maja 1901 w rejestrze stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy wpisanej już firmie: „Towarzystwo wydawnicze we Lwowie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką" uwidoczniono, że na walnem zgromadzeniu członków odbytem 21 lutego 1901, uchwalono zmianę statutu z dnia 17 grudnia 1896 w sposób uwidoczniony w złożonym w aktach egzemplarzu zmienionych statutów, że przedmiotem przedsiębiorstwa jest obecnie wydawanie drukiem i rozpowszechnianie literackich i naukowych prac członków stowarzyszenia, że dalej na temże walnem zgromadzeniu wybrano w miejsce Kazimierza Wróblewskiego, Dr. Franciszka Kreeka członkiem Dyrekcyi, a w miejsce Wacława Podwińskiego, Tadeusza Rakowskiego zastępcą dyrektora.

(Uchwała z dnia 15 maja 1901, l. cz. firm. 751 stow. II. 67).

Rozwiązania:

Jodłowa. Sąd obwodowy jako handlowy w Jaśle, poleca wpisanie do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie: „Towarzystwo zaliczkowe w Jodłowy, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką", że toż Towarzystwo na podstawie uchwały walnego zgromadzenia z dnia 25 lutego 1900, zostało rozwiązanem, wskutek czego, wierzycieli ze swemi pretensyami do tego stowarzyszenia do Aschera Spetta i Jakóba Bochnera jako członków Dyrekcyi zgłosić się mają.

(Uchwała z dnia 17 sierpnia 1901, l. cz. firm. 135/1 stow. I. 254).

Wykreślenia:

Brzozów. Sąd obwodowy jako handlowy w Sanoku ogłasza, że w rejestrze stowarzyszeń firma: „Towarzystwo oszczędności i kredytowe w Brzozowie, stowarzyszenie zarejestrowane z potrójną ograniczoną odpowiedzialnością", wykreśloną została.

(Uchwała z dnia 16 września 1901, l. cz. firm. 80/00 stow. II. 16).

Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Głogowie, rozpisuje konkurs na posadę rachmistrza z płacą roczną **1.800 koron** i z umówionem tryenium. Wymaga się: 1. Metryki urodzenia i nieprzekraczalny rok czterdziesty. 2. Świadectwo buchalteryczne. 3. Świadectwo przynajmniej rocznej praktyki w jednem z większych Towarzystw zaliczkowych z zadowalniającą konkomitacyą. 4. Świadectwo moralności.

Podanie tak zaopatrzone — wnosić na ręce Dyrekcyi Towarzystwa do końca listopada b. r.

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, ul. Lindego l. 4.